

LIBERETÀ

FURLANIJA - JULIJSKA KRAJINA

Dodatak k časopisu Sindikata Italijanskih umirovljenika Spi-Cgil Fjk na hrvatskom
spi.cgilfvg.it

Edizione in croato di Liberetà Fvg Anno 25 - Numero 1 - Giugno 2020 - Reg. Tribunale di Trieste N. 934 del 21/5/96 - Direttore responsabile Antonello Rodio - Stampa: Cronaca Fvg

KAKO RESTARTATI NAKON VIRUSA

QUI SI FA
IL FUTURO
CGIL
SPI

Ne samo ulaganja u gospodarstvo i rad: snažnije javno zdravstvo i skrb su uvjeti za sigurno pokretanje zemlje. Politike za starije osobe trebaju promjenu

stranica 2

Ponovno pokretanje, Europa je prisutna

Sedam stotina pedeset milijardi od 2020., još 1.100 za razdoblje 2021.-2027. To je doprinos Plana rasta za Europu koji je odobrila Europska komisija za rješavanje zdravstvenih i gospodarskih kriznih situacija povezanih s Covid-19. Program, koji je podnesen Vijeću 18. i 19. lipnja, raspodjeljuje resurse Državama članicama sukladno utjecaju epidemije: stoga će najviše pomoći ići Italiji, s iznosom od 173 milijuna, od čega će 91 milijun biti zajmovi i 82 milijuna nepovratna sredstva. To su temeljna sredstva za potporu novim vladinim mjerama, koje se dodaju onima koje je već donijela Vlada do Odluke o ponovnom pokretanju od 19. svibnja ove godine, a koja sama sadrži intervencije od 55 milijardi.

Europa stoga postoji i njezina će potpora biti odlučna za izlazak iz krize,

uključujući i ostale instrumente kao što je Mes, fond za spašavanje koji se može i treba koristiti kao jeftin izvor financiranja za ulaganja u zdravstveni sustav. Ulaganja koja mogu promicati, također i u našoj regiji, proces jačanja teritorijalnih usluga temeljnih za postizanje održivosti zdravstvene potrošnje tijekom vremena, jačanje

prevencije i smanjenje pritiska na bolničku mrežu.

Međutim, Europa će također morati zauzeti stav u odnosu na slobodu kretanja radnika i ljudi, nakon prisilnog prekida povezanog s virusom. To traže ne samo predstavnici ključnog sektora za nacionalnu i regionalnu ekonomiju kao što je turizam, već i tisuće stranih i graničnih radnika koji su još uvijek blokirani u svojim državama, što uzrokuje ozbiljne posljedice posebno u području skrbi za starije osobe.

U teškim vremenima, poput onih kroz koje prolazimo, biti zajedno, konsolidirati naš odnos, čineći Spi i Cgil jačim i reprezentativnijim, važni su čimbenici u obrani vitalnosti našeg demokratskog sustava, tog sustava koji su upravo starije osobe pomogle stvoriti i braniti u povijesti naše zemlje.

Velika bitka za promjene

Roberto Treu
(generalni tajnik Spi Cgil Fvg)

Nakon što smo prošli (nadamo se) najakutniju i najstrašnju fazu epidemije, s tisućama zaraženih, bolesnih i preminulih, suočavamo se s novom fazom prevencije i kontrole mogućih novih žarišta, reorganizacije zdravstvenih i usluha skrbi, uspostavljanjem neophodnih hitnih mjera za gospodarski oporavak i oporavak zaposlenosti, u Italiji i u većem dijelu svijeta.

Cgil je, zajedno s ostalim konfederacijama, bio protagonist stvaranja i uspostave mjera zaštite radnika, radnih mjesta, produktivnih aktivnosti kroz blisko i plodonosno sučeljavanje s Vladom. To je bilo potrebno u najdramatičnijoj fazi epidemije i blokiranju aktivnosti, kao što su one koje se odnose na izolaciju i raseljavanje.

Te mjere predostrožnosti, uz primjerno ponašanje velike većine građana, uz poštivanje ispravnih naznaka koje je dala Vlada, omogućile su ograničiti daljnju štetu, no budnost i oprez u našem pona-

šanju moraju ostati visoki kako bi se izbjegle nove zaraze.

Ne može se zanemariti veliki i velikodušan posao koji je odradilo svo osoblje izravno i neizravno uključeno u socijalnu i zdravstvenu službu: no, mi ćemo biti s njima i sutra, kada većina zaboravi na njih ne jamčeći adekvatan broj zaposlenih i plaće, profesionalnost, obuku, zaštitnu opremu. Jednako kao što podržavamo radnice i radnike – od trgovaca do prijevoznika itd. koji su nas uvjerali da mogu preživjeti u ovoj teškoj situaciji.

Primarna obveza sada se odnosi na gospodarski oporavak: zahvaljujući europskim resursima, bit će velikih prilika za pokretanje razvoja i rada. No, budite oprezni, moramo biti uključeni i u ovoj fazi kako bismo osigurali drugačiji model gospodarstva koji smanjuje socijalne nejednakosti i pridonosi poboljšanju okoliša.

To nisu samo slogani. Dosta špekulanata i suverenista: ako smo danas

u mogućnosti ulagati u pomoć nezaposlenima, malim poduzetnicima, povećati resurse zdravstvu, to moramo zahvaliti Europskoj uniji, koja nam je kroz usvojene mjere omogućila da se dodatno zadužimo, a da ne iznevjerimo državu. Italija, danas više nego ikada, treba biti u Europskoj uniji, upravo sada kada potonja pokazuje provođenje drukčije politike, kao što smo tražili, i koja sve više predstavlja naš zajednički dom. To je važno i ako želimo imati značajnu ulogu među divovima Svjetskog gospodarstva (SAD i Kina) kako bi bili kompetitivni, branili i jačali naš model socijalne skrbi, stvarali mogućnosti za redoviti i zajamčeni rad.

Stoga Cgil poziva Vladu da iskoristi sve mogućnosti europskih fondova, počevši od 36-37 milijardi eura koje je Mes stavio na raspolaganje kako bi poboljšao naš socijalni i zdravstveni sustav. Socijalni i zdravstveni sustav koji je pokazao, uz dobre rezultate, također i

kašnjenja, praznine i dramatične poteškoće.

Razmišljam o sustavu staračkih domova, slabosti teritorijalnih službi, pomoći najranjivijima, starijima, oboljelima od kroničnih bolesti, često ostavljenih samima ili samo na skrb članova obitelji. Zbog toga, poučeni dosadašnjim iskustvom, sudjelujemo u velikoj borbi za promjenu i inovacije regionalnog zdravstvenog sustava i modela socijalne skrbi, čak i s velikim planom ulaganja u digitalnu tehnologiju. Zajedno s Konfederacijama otvorili smo novo sučeljavanje s Regionalnim vijećem, uspostavili smo pravu platformu koja u središte stavlja potrebe ljudi, oko koje bi se izgradili i modelirali regionalni socijalni i zdravstveni sustav, a koji treba biti javni i univerzalni.

Unutar te platforme smo uvrstili i zatražili pravi plan za starije osobe, kojim bi se što je više moguće odgodilo smještaju domove za starije osobe ili druge strukture skrbi, te

jamčila pomoć i dostojanstvo za ljude, počevši od teritorija.

To će biti pregovori koji će trebati svu našu energiju, našu kolektivnu inteligenciju, širu participaciju, jer su ciljevi ambiciozni i postoje mnoge političke i gospodarske sile koje će ih nastojati ometati.

Sindikat umirovljenika Cgil-a je prisutan i biti će, zahvaljujući svima vama drugaricama i drugovima koji su, čak i u najstrožem periodu epidemije, nastavili služiti onima koji su bili u potrebi. Danas smo opet u našim uredima i sjedištima kako bi slušali ljude i njihove probleme te im pomogli, zajedno s patronažom Inca i Caf.

U teškim vremenima, poput onih kroz koje prolazimo, biti zajedno, konsolidirati naš odnos, čineći Spi i Cgil jačim i reprezentativnijim, važni su čimbenici u obrani vitalnosti našeg demokratskog sustava, tog sustava koji su upravo starije osobe pomogle stvoriti i braniti u povijesti naše zemlje.

Sve će biti u redu, to možete pročitati ispod transparenta sa dugom koji su djeca dizajnirala i koji još uvijek više s prozora ili s ograda na terasama. Nažalost, to nije bilo tako za najmanje 34 tisuće ljudi, uglavnom starijih osoba, koje je usmrtio virus (ali broj je vjerojatno podcijenjen, kao što smo objasnili na stranicama 4 i 5). Možda najgora kriza koju je naša zemlja doživjela nakon završetka Drugog Svjetskog rata. Kako bi se pokušali izvući iz nje, Vlada je nakon raznih dekreta već važećih za vrijeme kriznog stanja, odobrila masivni paket mjera vrijedan 55 milijardi putem Restart dekreta od 19. svibnja.

MJERE Proračun je impresivan, gotovo dvostruko veći od 32 milijarde proračuna 2020., a kako bi bio održiv, potpora Europe će biti temeljna kroz predviđenih 170 milijardi eura na raspolaganju (od kojih je gotovo polovica nepovratnih sredstava) za Italiju iz novog Fonda za oporavak u okviru Europske Komisije, čemu bi se mogla dodati i nova injekcija likvidnosti od strane Europske središnje Banke. Najvažnija stavka, u kontekstu od 55 milijardi koje je odredila vlada, posvećena je podupiranju rada i poduzeća, uz proširenje fonda privremene nezaposlenosti, te zabranu otpuštanja do 17. kolovoza, bonusa za poduzetnike i stručnjake (proširen u travnju, a za neke čak i do svibnja, s uvođenjem novih nepovratnih doprinosa u skladu s padom prihoda) i smanjenjem Irap-a.

SOCIJALNA SKRB Također je vrijedno spomenuti 3,2 milijarde izdvojene za nacionalnu zdravstvenu službu za ovu godinu (plus još 1,7 milijardi već predviđenih za 2021. godinu). Financijska sredstva će se koristiti za jačanje lokalnih usluga, tu su prva sredstva za školstvo (iako nedovoljna) da se osigura sigurno ponovno otvaranje škola od rujna te mjere podrške obiteljima: bonus čuvanja djece i ljetni kampovi, roditeljski dopust, nova sredstva za isplatu potpora приходима u izvanrednoj situaciji i druge izvanredne mjere koje vide znatnu raspoloživost u pogledu financijskih resursa, ali nemaju za cilj opće jačanje sustava pružanja

Za novi početak je potreban i novi sustav socijalne skrbi

Potpora radu i poduzećima u središtu uredbe koja je donesena u svibnju
No, za pravu drugu fazu osnova su zdravstvo, školstvo i usluge za starije osobe

Pomoć, od sindikata 2 miliona

Početkom lipnja, iznos koji su u sklopu nacionalne akcije pokrenute za potporu sustavu hitnih intervencija prikupili Cgil, Cisl i Uil već je bio blizu dva milijuna eura. Nakon prve uplate civilnoj zaštiti u iznosu od 1,9 milijuna EUR, akcija se nastavlja, uz aktivno sudjelovanje sindikata umirovljenika Spi, Fnp i Uilp. "Vrlo smo zadovoljni, to je važan rezultat koji svjedoči o konkretnoj solidarnosti mnogih talijanskih radnika i umirovljenika", izjavila su nacionalna tajništva u jedinstvenom pismu. Za one koji se žele priključiti, uplate moraju biti izvršene na bankovni račun Monte dei Paschi Iban IT 50 I 01030 03201 000006666670, sa sljedećom svrhom: „Aiuta chi ci aiuta, (Pomogni onima koji nam pomažu).

usluga osobama, kako maloljetnim tako i starijim osobama, nemoćnim osobama. A upravo to bi bilo neophodno za ponovnu valorizaciju našeg sustava socijalne skrbi i omogućavanje stvarnog ponovnog pokretanja gospodarstva i rada. Objektivno, ponovno pokretanje je

teško, ne samo zbog realnog rizika »drugog vala« virusa, posebno počevši od sljedeće jeseni, već i zbog snažnog porasta opterećenja za obitelji kod pružanja pomoći nemoćnim članovima obitelji zbog epidemije i »zatvaranja«.

SINDIKAT. Izgradnja nove Italije

s novim društvenim poretom u svom središtu. To je središnji zahtjev Cgil-a, Cisl-a i Uil-a, koji vrše pritisak na Vladu za nove intervencije koje će omogućiti da se pomaknemo sa logike izvanrednog stanja kako bismo, uz potporu Europe, pokrenuli strategiju temelje-

nu na ulaganjima koja može jamčiti gospodarski i socijalni oporavak. Što je s ciljevima? Stvoriti sustav strukturnih ulaganja u zdravstvo i socijalnu skrb, s jačanjem zapošljavanja, smještajnim kapacitetima za njegu u intenzivnim i pred intenzivnim jedinicama, jačanjem socijalnih i zdravstvenih usluga te preventivnom mrežom na teritoriju, donošenjem zakona o nemoćnim osobama, izvanrednim programom za školstvo, novim zapošljavanjem i ulaganjem u izgradnju i informatičku opremu. Potreban je plan potpore strateškoj infrastrukturi (transport, digitalne mreže, javne zgrade, energetika i okoliš) kako bi se pokrenula ekonomija i ostvario održivi razvoj gospodarstva.

NOVI SUSTAV SKRBI. Vrlo aktualna je, također u svjetlu razornih učinaka virusa u mnogim domovima za starije osobe, tema reforme usluga za starije osobe, s jačanjem kućne skrbi i iskustava života kod kuće. I na to će se, kao i na nastavak mobilizacije za mirovine i poreze, rad sindikata umirovljenika morati u ovoj fazi usredotočiti. Ako su u ovom trenutku vladine intervencije razumljivo usmjerene na potporu radu, poduzećima i kriznim situacijama u zdravstvu, nezamislivo je da strategije ove zemlje ne stavljaju poboljšanje uvjeta života starijih osoba na prvo mjesto: 14 milijuna građana vjeruje da je novi porezni i socijalni sustav moguć i da je jedan od alata za ponovno pokretanje ove zemlje.

Nemilosrdan neprijatelj starijih osoba

85% žrtava je starije od 70 godina a kod starijih od 80 godina stopa mortaliteta je iznad 30%

Brojevi još nisu konačni, jer zaraza, nažalost, još nije zaustavljena. Sada kada je najgora izgleda iza nas, međutim, vrijeme je da razmotrimo četiri mjeseca epidemije koju smo ostavili iza sebe.

Definitivno, rezultati su mnogo teži nego što smo očekivali kada je koronavirus, unatoč brojevima i slikama koji su dolazili iz Kine, izgledao sve u svemu kao lako ukrotivo čudovište. "Samo malo teže od jedne gripe", nekoliko je virologa minimiziralo, ističući, kako bi uvjerali Talijane,

nisku stopu smrtnosti virusa. Opasan, samo za starije osobe, pogotovo ako već boluju od drugih bolesti.

VIRUS I DOBNA SKUPINA. Da, starije osobe. Znalo se da je u toj skupini najveći rizik i prije dolaska virusa u Italiju. Četiri mjeseca nakon Codogna, prvog službenog slučaja pozitivnog brisa u Italiji, postoje podaci koji pokazuju koliko je taj rizik bio visok. Samo 3% zaraženih umrlo je, rečeno je. Početkom lipnja virus je proizročio gotovo 33 tisuće žrtava od nešto

više od 230 tisuća zaraženih: 13,8%, što znači svaki 7. pozitivni. A među starijim osobama broj je zastrašujući: 85% žrtava koronavirusa imalo je više od 70 godina, a u dobnoj skupini od 70 do 80 godina virus je proizročio smrt 26% oboljelih. Među starijim od 80 godina postotak uglavnom prelazi 30%. Uloga dobi je evidentna ako se smrtnost ispod 50 godina kreće između 0 i 1%, pa poraste na 2,7% među pedesetogodišnjacima i prekorači 10% samo za one starije od 60 godina.

Mrtvi u staračkim domovima i domovima za nemoćne osobe (Rsa op.pr.)? Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji, gotovo polovica Covid 19 žrtava je u Europi. Pokazatelj da problem nije samo talijanski. Međutim, do problema je došlo uslijed kritičnih situacija, neučinkovitosti i podcjenjivanja koje su ometale ili spriječile donošenje odgovarajućih protumjera. Naprimjer, zaustavljanje posjeta rodbine i poznanika domovima za starije osobe bilo je bolno i neophodno. Gdje je uvedeno sa zakašnjenjem, rizik od zaraze povećao se eksponencijalno. Bilo je i nesretnih odluka kao što su one donesene u Lombardiji, gdje je regionalnim pravilnikom od 8. ožujka predviđeno da se zaraženi za koje nije bilo mjesta u bolnici smjeste u domove za nemoćne osobe (Rsa). To je isto kao zapaliti šibicu u plastu sijena.

MASKE, OSOBLJE, TESTOVI. Drugi, odlučujući čimbenik u smanjenju ili povećanju broja zaraženih su maske i druga osobna zaštitna oprema, koja je, barem u početnoj fazi prema anketi provedenoj na više od tisuću od ukupno 3.200 domova za stare osobe i Rsa od strane Visokog zavoda za zdravstvo, nedostajala u cijelosti ili djelomično u velikoj većini struktura, njih čak 83 % (vidi tablicu). Još jedan kritični faktor je bila nemogućnost uzimanja briseva i nedostatak medicinskih sestara i zdravstvenog pomoćnog osoblja, kao rezultat godina i godina rezova u skrbi, a koji se pogoršao tijekom krizne situacije zbog odlaska osoblja u bolnice. Sudstvo će odrediti koliko su te pogreške povezane s nepredvidivim čimbenicima ili strukturnim nedostacima, a koliko sa kašnjenjima, neučinkovitostima i individualnim odgovornostima. Jedno je zapravo nedostupnost maski, kojih u prvim tjednima uistinu nije bilo na raspolaganju, a drugo je kada su maske na

Domovi za starije osobe, potreba za promjenom

U objektima za starije najavljeni masakr. Previše kašnjenja u odlukama. Model promjene nužan je za dostojanstvo korisnika i za sigurnost

raspolaganju ali se naredi da se ne koriste kako se ne bi uplašilo korisnike domova i članove obitelji, kao što se izgleda zbilo u mnogim strukturama.

OVO JE FVG. Mnoge strukture Furlanije Julijske Krajine (FVG op. pr.) – Itis, La Primula i Mademar u Trstu, Mortegliano, Lovaria, San Giorgio di Nogaro, Paluzza, Zoppola – no lista je duža – bile su poprište smrtonosnog lanca. Izvjesno je da je gotovo 60 % žrtava (191 od 338 u vrijeme tiskanja, 11. lipanj) živjelo u provinciji Trst. Tome zasigurno

doprinosi što je Trst sjedište provincije, s javnim prijevozom, školama, pretrpanim uredima, ali svakako daju doprinos i strukturni nedostaci regionalnih domova za starije, koje karakterizira snažna prisutnost malih multifunkcionalnih privatnih domova koji su konstantno odgađali proces preustroja koji je započeo ali nikada nije dovršen u regiji. Mnogo, previše domova u Trstu nije bilo u mogućnosti, i još uvijek nije, gotovo tri mjeseca nakon izbijanja zaraze, jamčiti uvjete za izolaciju zaraženih.

TRAJEKTI I KAŠNJENJA. Ideja o najmu trajekta kao skloništa zaraženih starijih osoba nije ostvarena nakon više od mjesec dana oštih kritika (upućenih i od strane sindikata, posebno Spi i Cgil), polemika, loptanja između Regionalne Vlade i Zdravstvene ustanove o nadležnosti donošenja odluke. Ne ulazeći u to kome treba pripisati navedenu ideju (da li je realno misliti da odluka nije bila politička?), izbor je pravdan potrebom za hitnim djelovanjem: nakon više od mjesec dana od objave, s brodom čitavo vrijeme

blokiranim u Napulju, odustajanje od istog, s računom od 246 tisuća eura koji će za “otkazivanje” platiti zdravstvena ustanova. Dva mjeseca kasnije, osim novca, pacijenti koji trebaju biti izolirani još uvijek stoje tamo gdje su bili. “Još uvijek čekamo identifikaciju struktura za izolaciju zaraženih, izolaciju koju je sama regija sredinom travnja smatrala hitnom”: to je posljednja od mnogih pritužbi koje su podnijeli sindikati umirovljenika. Uz poziv da se izbjegne trijumfalizam nad upravljanjem hitnim slučajevima: “Na području Trsta – navode Spi, Fnp i Uilp – dostignute su alarmantne razine širenja zaraze i smrtnosti. Razine koje su možda mogle biti smanjene da je regionalni povjerenik za zdravstvo odmah naredio izolaciju i premještaj zaraženih starijih osoba, kako je to propisano nacionalnim odredbama, koje su ovdje bile zanemarene, što je rezultiralo izbijanjem zaraze i smrtnošću među korisnicima i djelatnicima u staračkim domovima. Pozivamo na temeljitu reviziju skrbi za starije osobe, poticanje skrbi u domu korisnika kroz ozbiljno povećanje kućne njege i teritorijalnih socio-zdravstvenih usluga, uz radikalnu reviziju strukturnih kriterija i pruženih usluga staračkih domova kako bi bili akreditirani. Za te ciljeve nastojimo stvoriti široku mobilizaciju, za prikladnije i univerzalnije javno zdravstvo”.

Bez starijih osoba nema budućnosti: Spi podržava apel Zajednice Sant'Egidio

Unija umirovljenika Spi-Cgil podržava apel koji je uputila Zajednica Sant'Egidio “Bez starijih osoba nema budućnosti” slažući se sa razlozima i ciljevima, koji se prvenstveno sastoje u potrebi humaniziranja naših društava i odbijanja selektivne zdravstvene zaštite. Pandemija generirana širenjem Covid-19 utjecala je na sve, ali je imala posebno dramatičan i nasilan utjecaj među najosjetljivijim i najizloženijim starijim stanovništvom.

Na početku ove zdravstvene krize mnogi su govorili da nema mjesta za zabrinutost jer samo “starci” umiru, nepodnošljiva misao koja želi gurnuti starije osobe još više na margine našeg društva. Ono što se dogodilo u Rsa i u staračkim domovima, a do-

godio se pravi masakr, mora navesti institucije da ozbiljno promisle i potaknuti ih da spriječe da se to opet dogodi. Zdravlje ne može biti za manjinu već mora biti javno i univerzalno kao što je zapisano u našem Ustavu. Jamčiti dostojanstvo starijima je cilj koji očigledno naša zemlja još nije u potpunosti ostvarila. Svi smo pozvani raditi na ostvarenju tog cilja izgradnjom nove javne, univerzalne i inkluzivne socijalne skrbi koja će moći odgovoriti na veliku temu starenja stanovništva.

Poziv koji je pokrenula Zajednica Sant'Egidio upućen je svima, građanima i institucijama, za odlučnu promjenu mentaliteta koja dovodi do novih socijalnih i zdravstvenih inicijativa prema starijim osobama.

INTERVJU

“Prekretnica za europsku pomoć? Utjecali su gospodarski razlozi ali i slike ljesova iz Bergama sa svojim ogromnim emocionalnim utjecajem”. Trščanka Barbara Gruden, glas iz Njemačke sa tv i radijskih vijesti Rai, objašnjava razloge koji su doveli do promjene smjera za tzv. fond za oporavak (Recovery fund), 750 milijardi koje će Europa, pokazujući jednom svoje najsolidarnije lice, ulagati u pokušaju nadvladavanja šoka koji je prouzročio koronavirus. S jedne strane, Realpolitik onih koji su svjesni potrebe za podupiranje eura i zemalja koje su najviše pogođene, prije svega Italije, s druge strane, razlozi solidarnosti s onima koji su platili vrlo visoku, ljudsku i moralnu cijenu epidemije, osim gospodarske: to je analiza novinarka, lucidne u prepričavanju njemačkog zaokreta i odlučujuće uloge kancelarke Angele Merkel u upravljanju epidemijom i otvaranju puta europskoj pomoći.

Manje od 150 tisuća slučajeva, to je 90 tisuća slučajeva manje od Italije, i iznad svega 8.500 smrtnih slučajeva, četvrtina u usporedbi s našima. Brojevi kažu da je Njemačka zaista bila pobjednički model upravljanja virusom. Što misliš, zašto?

“Prvo, imali su sreće, jer je prvi pravi val došao dva tjedna kasnije u usporedbi s Italijom i isprva pogodio posebno mlade ljude. Tako su imali više vremena da razumiju, gledaju u Italiju, i pokušavaju se opremiti. Zatim su bitni i strukturni faktori: mladi koji ranije napuste roditeljski dom, posebno sustav socijalne skrbi koji pruža više usluga onima koji rade, manje prisiljavajući djedove na čuvanje djece, te povećana ulaganja u javno zdravstvo, u koje Njemačka ulaže 9,5 % BDP-a, gotovo jedan bod više od Italije i Europskog prosjeka. Nije slučajno da je na početku epidemije bilo na raspolaganju 28 tisuća kreveta na odjelima intenzivne skrbi, uz spremnost da se brojka poveća do 40 tisuća. Drugi ključni faktor su obiteljski liječnici, koji, među ostalim, u Njemačkoj pružaju i uslugu vađenja krvi: za veliki broj analiziranih briseva u Njemačkoj i njima pripada zasluga”.

Mnogi, u našim novinama, su uzdizali ulogu Merkel...

Kancelarka je pokazala sav svoj

“Puno socijalne skrbi i prstohvat sreće”

MODEL NJEMAČKA

Strategija Merkel koju je opisala Trščanka Barbara Gruden, dopisnik Rai iz njemačkog glavnog grada: “Prekretnica za pomoć EU-a? Utjecali su ekonomski razlozi, ali i ljesovi iz Bergama.”

■ Na fotografijama, Barbara Gruden na poslu: gore, na Brandenburškim vratima; ispod, ispred kamere

OD PRIMORSKOG DO BERLINA

Proistekla iz plodne trščanske škole, Barbara Gruden ostvarila je svoje prve korake u novinarstvu u ranoj dobi, surađujući s Primorskim dnevnikom, slovenskim manjinskim novinama. U Rai je ušla 1995. godine, a 2004. godine je postala dio uredništva vanjske politike na radijskim vijestima, okrunivši tako svoj san o međunarodnoj politici za koji je gotovo bila predodređena kao novinarka iz graničnog područja koja je diplomirala jezike. Od 2017. godine je dopisnik iz Njemačke za RAI, nezaobilazna prisutnost na vijestima (kao i njezina kolegica i sugrađanka Giovanna Botteri, svjedok kineskih događaja) sa svojim izvještajima iz Berlina, reportaža u kojima nam Barbara ne govori samo o njemačkom modelu upravljanja epidemijom, već i o odlučujućoj ulozi Njemačke u izgradnji mjera koje će Europa poduzeti za prevladavanje krize i pružanje podrške najviše pogođenim zemljama.

autoritet, ne samo u politici, već i kao znanstvenik. Nemojmo zaboraviti da je fizičarka, stoga savršeno vlada temama znanstvene prirode. Govorila je jasno od samog početka, obraćajući se naciji vrlo neobičnom frekvencijom za nekoga poput nje, svjetlosnim godinama daleko od politike selfija i pojavljivanja pod svaku cijenu. Nije slučajnost da je podrška CDU-a, koja je prije izbijanja epidemija bila u padu, porasla na 40 %, a ona kancelaru na čak 70 %. Naravno, tu je i zavjera onih koji tvrde da je sve to bio blef i da za 8 tisuća mrtvih nije bilo vrijedno zaustaviti gospodarstvo, ali to nije tako rašireno mišljenje”.

Okrenimo perspektivu: Pogleđajmo Italiju očima Nijemaca.

Kako su sudili o radu naše Vlade?

“Nije bilo većih kritika. Kancelarka i njezin glavni virolog, Christian Drosten, od samog početka govorili da se neke pogreške trebaju očekivati, pred nepoznatim virusom. I moram reći da je prevladavajući osjećaj prema Italiji bio solidarnost, posebno pred prizorima s vrlo jakim emocionalnim utjecajem poput vojnih kamiona s ljesovima u Bergamu. Vjerujem da su te slike dale odlučujući doprinos pozitivnom ishodu rasprave o europskoj pomoći i Recovery fondu Von der Leyen”.

Ne misliš da su većinom prevagnuli ekonomski razlozi? “Još početkom svibnja stajalište Njemačke sigurno nije bilo inter-

vencionističko: čak je i njemački Ustavni sud kritizirao ECB po pitanju kupnje javnih obveznica... Potreba da se euro spasi od mogućeg stečaja Italije ili Španjolske oduvijek je bila u središtu rasprave, kao i svijest o važnosti međusobnog povezivanja talijanske i njemačke industrije, posebno u sektoru automobila. No, emocionalni faktor opterećuje javno mnijenje i politiku, a ne radi se samo o ekonomiji. I odluka Ustavnog suda Njemačke protiv ECB-a također je podsjetnik na odgovornosti Europe: ako Europska banka igra političku ulogu, to je upravo zato što iza monetarne unije ne postoji politička unija”. **Vratimo se virusu. Za nas je upravljanje epidemijom u staračkim domovima jedna od**

najaktualnijih tema i teško ju je ostaviti iza sebe, prvenstveno s obzirom na broj smrtnih slučajeva i posljedice na pravosudnom planu. Kako je bilo u Njemačkoj?

“I ovdje su domovi za starije i nemoćne osobe bili među glavnim žarištima epidemije, no sa mnogo manje smrti. Možda su, u usporedbi s Italijom, imali više vremena za zatvaranje posjeta, štoviše imaju nešto inovativniji model, sa više prostora za društveno stanovanje, sa starijim ljudima koji žive autonomno u domovima i dijele samo usluge. Ali čak i u Njemačkoj, ponavljam, virus je ušao u domove za starije osobe”.

Što mislite o onima koji predlažu drugu fazu s “varijabilnim slobodama”, s više ograničenja za one koji su, kao na primjer starije osobe, izloženi najozbiljnijim posljedicama virusa?

“Zanemarujući moje osobne stavove, u Njemačkoj se o tom pitanju manje raspravlja, vjerojatno zato što su ograničenja kretanja bila manje stroga nego u Italiji. Osim u Bavarskoj, ljudi su se mogli šetati, pa čak i vidjeti ljude izvan obitelji, uz ograničenje da to nije susret sa više od jednom osobom, i poštujući obvezu udaljenosti. Također je iz tog razloga bilo moguće upravljati drugom fazom s manje straha, jer je bilo manje osjećaja represije i ograničavanja individualnih sloboda. Merkel, koja je rođena u DDR, je posebno osjetljiva na tu temu, i rekla je od samog početka da je cilj bio vratiti se što prije moguće u normalu bez zabrana i ograničenja. I u tom pogledu, zemlja joj je dala povjerenje”.